

Istungidokument

A9-0025/2021

8.3.2021

RAPORT

kaitse- ja julgeolekualaseid riigihankeid käsitleva direktiivi 2009/81/EÜ ning kaitseotstarbeliste toodete vedu käsitleva direktiivi 2009/43/EÜ rakendamise kohta
(2019/2204(INI))

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon

Raportöör: Andreas Schwab

SISUKORD

	lk
SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE.....	3
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	8
VÄLISKOMISJONI ARVAMUS	16
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	22
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	23

SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE

Menetlus ja allikad

Raportööri tehti 6. novembril 2019 ülesandeks koostada raport Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/81/EÜ (millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord (edaspidi „kaitsevaldkonna riigihangete direktiiv“))¹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiivi 2009/43/EÜ (kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta (edaspidi „kaitseotstarbeliste toodete veo direktiiv“))² rakendamise kohta.

Selle rakendamisaraporti eesmärk on teavitada parlamenti kahe direktiivi rakendamise edenemisest, et võimaldada täiskogul järeltõu teha ja anda soovitusi konkreetseteks meetmeteks, kas siis rakendamise parandamise seisukohast või selleks, et teha ettepanek õigusaktide läbivaatamiseks. Raportis tehakse kokkuvõtte kahe direktiivi rakendamisest ja kohaldamisest liikmesriikides, nende mõjust kaitseotstarbeliste toodete siseturu avamisele ja Euroopa kaitsevarustuse turu loomisele ning nende panusest Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi tugevdamisse, keskendudes VKEde kaasamisele.

Pärast raportööriks nimetamist on ta selle raporti ettevalmistustöös kogunud teavet ja kasutanud muu hulgas järgmisi allikaid:

- 23. juunil 2020 toimunud virtuaalne veebipõhine arvamuste vahetus kahe eksperdi ja variraportööriga;
- 2020. aasta septembris Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse poolt koostatud uuring „ELi kaitsepakett: kaitsevaldkonna riigihangete ja ühendusesiseste kaitseotstarbeliste toodete veo direktiivid“ rakendamise kohta;
- tehnilisel tasemel kohtumine kaitse- ja kosmetööstuse peadirektoraadiga 15. juulil 2020.

Nende allikate kaudu kogutud järelduste tulemusena tõi raportöör välja käesoleva aruande kolm peamist tähelepanu nõudvat valdkonda: vajadus kaitsepaketi parema rakendamise ja jõustamise järele, Euroopa kaitsevarustuse turu loomise väljavaated ning VKEde kaitsevaldkonna hangete turgudel osalemise praeguse taseme kinnitamine.

Kaitsepaketi tutvustus

Mõlema direktiivi – mis koos moodustavad nn kaitsepaketi – eesmärk oli avada kaitseotstarbeliste toodete siseturg, hõlbustada piiriüleseid hankeid ning rajada Euroopa kaitse- ja julgeolekusektoris kogu ELi hõlmav tööstusbaas. Paljudes liikmesriikides esines ülevõtmisel ja rakendamisel viivitusi. Komisjon koostas esimese hindamisaruande 2016. aastal ja tegi selles kokkuvõtte rakendustegevusest aastatel 2009–2016. Kuigi komisjonil oli raskusi liikmesriikidelt piisava teabe kogumisega, järeldas ta siiski, et

¹ ELT L 216, 20.8.2009, lk 76–136.

² ELT L 146, 10.6.2009, lk 1–36.

direktiive ei ole vaja läbi vaadata. Tollal otsustas siseturu-ja tarbijakaitsekomisjon hindamisaruandele vastamata jätta.

Parema rakendamise ja jõustamise vajalikkus

Raportöör on veendunud, et mõlema direktiivi parem rakendamine on kaitsepaketi eesmärkide täielikuks saavutamiseks endiselt väga oluline. Pidev probleem seoses mõlema direktiivi ebaühtlase kohaldamise ja vähese rakendamisega liikmesriikide poolt on märgatav ning lisaks süvendavad seda COVID-19, Brexit ja tulevased kaitsekulutuste kärped ning eelarvepiirangud teadus- ja arendustegevusele ning teadusuuringutele- ja tehnoloogiale. Selles kontekstis on oluline rõhutada, et komisjon on algatanud mitmeid rikkumismenetlusi. Viimati algatati 2018. aastal viis rikkumismenetlust, millest kaks on veel pooleli.

Kaitsevaldkonna riigihangete direktiiv

Direktiivi tuleb tulemuslikult rakendada, et parandada kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi tõhusust ning omakorda selle efektiivsust konkurentsi, läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise suurendamiseks liikmesriikides. Raportöör leiab siiski, et selle direktiivi täieliku ja nõuetekohase rakendamise oluline takistus on endiselt:

- hoolimata komisjoni tõlgendamissuunistest³ liikmesriikide poolt erandite süstemaatiline kasutamine direktiivi ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 346 kohaselt, kus nähakse potentsiaalse kohtuprotsessi korral ette üksnes tagantjärele nõue. Tuleb rõhutada, et mitmed liikmesriigid kehtestasid oma õigusaktides ELTLi artikli 346 lõike 1 punktiga b hõlmatud lepingute suhtes kohaldatava erimenetluse, mistõttu on siiski raske hinnata, kas artikli 346 erandit on kasutatud õigustatud põhjustel riiklike oluliste julgeolekuhuvide tagamiseks või lihtsalt direktiivi 2009/81/EÜ kohaldamise piiramiseks. See tõstatab küsimuse, kas erandite küsimust tuleb veel käsitleda nii seadusandlikult (kasutamise piiramiseks) kui ka komisjoni kontrolli- ja jõustamismeetmete puhul.
- piiriülese leviku ja VKEde kaitselepingutes osalemise ebapiisav tase;
- liidus on puudulikud: koostöö, ühine planeerimine, ühine arusaam vajalikest kaitsevõimetest ning tehnoloogilise ja strateegilise sõltumatus ühtlustamine.

Samal ajal soovib raportöör rõhutada teatud positiivseid suundumusi direktiivi järkjärgulise rakendamise kohta:

- hanketeadete ja riigihankelingu sõlmimise teadete kasv liikmesriikide poolt (Tenders Electronic Daily (TED), pakkumiskutsete elektrooniline andmebaas)), mis on kaitsevaldkonnaga mitteseotud riigihangete direktiividega võrreldes veel üsna uus. Tundub, et nimetatud kasv ei käi siiski vabatahtlike eelnevate avalikustamisteadete kohta;
- avaldamise määra (st TEDi kaudu tehtud hangete osakaal) 8,5 %-lt ajavahemikul

³ Komisjoni teatis kaitse- ja julgeolekualaseid ühishankeid käsitlevate juhiste kohta (kaitse- ja julgeolekuvaldkonna riigihankeid käsitlev direktiiv 2009/81/EÜ) (2019/C 157/01) ning komisjoni teatis kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas valitsustevaheliste lepingute sõlmimise juhiste kohta (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/81/EÜ artikli 13 punkt f (2016/C/450/01).

2011–2015 suurenemine 21,14 %-ni aastatel 2016–2018, lihtsalt võrdluseks ülddirektiivi alusel toimunud hangete määraga, mis moodustas keskmiselt 11,71 %.

Kaitseotstarbeliste toodete veo direktiiv

Komisjoni 2016. aasta hindamisel tuvastati mitmeid takistusi, mis ei võimalda kaitseotstarbeliste toodete veo direktiivi tõhusalt kohaldada ja mis tulenevad kas selle ülevõtmisest või selle sätetest. Peamiste probleemide hulgas oli vajadus laialdasemalt rakendada kaitseotstarbeliste toodete vedu käsitlevat kehtivat õigusraamistikku, parandada üldiste veolubade kättesaadavust kogu liidus ja uurida sertifitseerimissüsteemi piiratud kohaldamist.

Põhiprobleemide ajend on üldiste veolubade rakendamise puudulik ühtlustamine liikmesriikides, uute lubade ja sertifitseerimise aeglane kasutuselevõtt ning liikmesriikide eelnevatest lubadest erandite tegemise erinev tase. Kui mõned liikmesriigid kasutavad kõiki direktiivis pakutavaid erandite võimalusi, siis mõned kasutavad vaid väheseid võimalusi ja mõned ei kasuta neid üldse. Lisaks on liikmesriikide vaheliste vedude küsimus endiselt keeruline, mis tekitab jätkuvalt palju halduskoormust. See viitab eelkõige üldiste veolubade kasutamisele, kus peamised takistused on bürokraatia ja liikmesriikidevahelised püsivad erinevused kolmandatesse riikidesse eksportimisel. Raportöör usub, et on vaja teha teatud parandused, et mõistetakse ühtemoodi, millised on tundlikud kaubad ja mida tuleb kontrollida ning millised ei ole tundlikud kaubad.

Euroopa kaitsevarustuse turu loomine

Riigihangete poliitika on ainult üks paljudest teguritest, mis on seotud liidu pikaajalise ambitsiooniga arendada välja Euroopa kaitsevarustuse turg ning tagada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi tõhusus ja konkurentsivõime. Viimastel aastatel on muutunud järjest aktuaalsemaks paljud muud seotud küsimused, sealhulgas liikmesriikide kujunev üksmeel, et vajalik on tehnoloogiline ja strateegiline sõltumatus, kaitsekulutuste suurendamine, suuremad investeeringud põhitehnoloogiasse ja -võimetusse ning samuti muutuv julgeolekukeskkond. Kaitsepaketi ja muude ELi kaitsepoliitiliste algatuste (alaline struktureeritud koostöö, Euroopa Kaitsefond, kaitseküsimuste iga-aastane kooskõlastatud läbivaatamine, Euroopa kaitsealane tegevuskava) koosmõju põhjalik analüüs on lisamõõde, mis väljub käesoleva raporti ulatusest. Arvestades ELi kaitseturu keerukust, on täielikult toimiva Euroopa kaitsevarustuse turu loomine endiselt tõeline katsumus, mis nõuab ühtsemat hanke- ja tööstuspoliitikat. Nagu rõhutatakse paljudes uuringutes, takistab spetsiaalsete NACE- või CN-koodide peaaegu täielik puudumine kõiki katseid mõõta Euroopa kaitsetööstuse struktuuri arengut. Selliste andmete puudumisel on võimatu hinnata kaitsevaldkonna väärtusahelate tõelist euroopastamist (eriti kuna nad on kogenud suhtelist hübriidiseerumist kaitsevälise väärtusahelatega, näiteks elektroonikaga) või kaitsevaldkonna VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga äriühingute piiriülest turulepääsu.

Raportöör usub siiski, et kaitsepaketi direktiivide eesmärgid, nimelt konkurentsi, läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise suurendamine liikmesriikides, võivad palju kaasa aidata Euroopa kaitsevarustuse turu loomisele ning selle potentsiaal on täielikult välja töötatud.

VKEde osalemine

Peamised probleemid, mis puudutavad VKEsid Euroopa kaitsevaldkonna hangete turul, võeti

kokku komisjoni soovitus (EL) 2018/624 kaitsevaldkonna allhankijate ja VKEde piiriülese turulepääsu kohta⁴ ning 23. juunil 2020 ekspertide poolt peetud arvamuste vahetuse käigus ja Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse uuringu kaudu. Lisaks turule sisenemise tõketele, mis on seotud geograafilise kauguse, keelebarjääri ja piiriülese turu mittetundmisega, seisavad kaitsevaldkonna VKEd silmitsi ka täiendavate haldustakistustega eriti keeruliste kaitsealaste hankedokumentide ja kaitsevaldkonna hankemenetluste ulatuse puhul, tarnekindluse probleemidega, allhankeid käsitlevate sätete keerukuse ja kõrgete sertifitseerimise kuludega.

Selle keerulise konteksti tõttu püsib kaitsepaketi direktiivide mitmekesine ja ebaühtlane rakendamine kogu liidus, mida on kirjeldatud eespool. Seetõttu on eesmärk suurendada VKEde osalust – lisaks laiematele eesmärkidele avada siseturg, saavutada suurem tarnekindlus ja parandada konkurentsivõimet – saavutatud vaid osaliselt. Lisaks on problemaatiline ka statistika ja andmete puudumine, et mõõta VKEde piiriülest juurdepääsu kaitseturule.

Samuti tuleb märkida, et kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi allhankesätetel ei olnud samuti suurt mõju VKEde osaluse suurendamisele kaitsevaldkonna hangete turul, arvestades kaudselt turulepääsu hõlbustamist ja tarneahelate avamist suuremale piiriülesele konkurentsile. Direktiivi sätted võimaldavad liikmesriikidel kehtestada edukatele pakkujatele (tavaliselt peatöövõtjad) kohustus avaliku pakkumismenetluse teel pakkuda hankelepingute osad VKEdele ja allhankijatele. Allhankeid käsitlevate sätete kasutustase näib siiski olevat väga madal (alates 2011. aastast on avaldatud ainult 26 teadet allhanke kohta), mis näitab nende sätete sobimatust nii liikmesriikide vajaduste kui ka tööstusliku tegelikkusega. Pealegi ei näe direktiiv ette stiimuleid väärtusahelate tekitamiseks. Vastupidi, tulevane Euroopa Kaitsefond näib olevat parem vahend väärtusahelate üles ehitamiseks Euroopa tasandil.

Enamgi veel, sertifitseerimissüsteemide lisandväärtuse hinnang vastavalt kaitseotstarbeliste toodete veo direktiivi artiklile 9 jääb oodatust madalamale tasemele. Kaitsevaldkonna sertifitseeritud ettevõtjate registri (CERTIDER) andmetel on sertifitseeritud ettevõtete arv endiselt üsna väike – kogu ELis on sertifitseeritud 66 ettevõtet, mis on tõusnud võrreldes viie aasta taguse ajaga, mil neid ettevõtteid oli vaid 27. Selle põhjus võib peituda asjaolus, et VKEd ei ole tavaliselt turuosalised, kes sertifitseerimisest kasu saavad, kuna protsess on suunatud peamiselt kaitseotstarbeliste toodete vastuvõtjale, näiteks süsteemide koostajatele või originaalseadmete tootjatele (OEMid). Lisaks heidutab VKEsid ka sertifitseerimisprotsessi keerukus ja suured kulud.

Raportööri seisukoht

Arvestades kõiki kaitsepaketi direktiivide rakendamise seotud probleeme, on raportöör seisukohal, et kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi ja kaitseotstarbeliste toodete veo direktiivi teatud osi saab veelgi parandada, näiteks suurendada kooskõla riigihangete direktiiviga. Raportöör on siiski arvamusel, et neid direktiive ei ole vaja muuta, kuna kehtiv õigusraamistik peaks olema piisav, kui seda nõuetekohaselt rakendada ja kasutada.

Lisaks rõhutab raportöör tugeva jõustamisstrateegia vajadust, kui komisjon tegutseb ennetavalt ja ei karda vajaduse korral rikkumismenetlust alustada, seda näiteks erandite süstemaatilise kasutamise korral. Raportöör on seisukohal, et tugeva jõustamisstrateegia

⁴ Komisjoni 20. aprilli 2018. aasta soovitus (EL) 2018/624 kaitsevaldkonna allhankijate ja VKEde piiriülese turulepääsu kohta.

saavutamiseks on oluline, et komisjonil on juurdepääs kvalitatiivsetele andmetele.

Raportöör väljendab heameelt komisjoni töö üle kaitsepaketi edasise rakendamise puhul ning usub, et kaitsepaketi eesmärkide saavutamiseks on vaja komisjoni ja liikmesriikide vahelist koostööd direktiivide rakendamisel.

Raportöör märgib ka, et VKEde osakaal kaitseturul on endiselt madal. Seetõttu leiab ta, et tuleks põhjalikult analüüsida, miks VKEdel ei õnnestu täielikult siseneda kaitsetoodete ühtsele turule. Ta väljendab heameelt komisjoni juba tehtud töö üle ja rõhutab, et nad peaksid jätkama asjakohaste meetmete võtmist VKEde toetamiseks.

Seejärel rõhutab raportöör, et avatud Euroopa kaitsevarustuse turu saavutamiseks peavad liikmesriigid arendama koostööd, vastastikust usaldust, ühist kavandamist jne.

Lõpetuseks on raportöör jõudnud seisukohale, et pärast kaitsepaketi jõustumist on Euroopa kaitsevarustuse turgu mõjutanud mitu muudatust, näiteks alalise struktureeritud koostöö loomine. Seetõttu on ta arvamusel, et avatud Euroopa kaitsevarustuse turu saavutamiseks tuleks nende muudatuste valguses teha kaitsepaketi tõhususe järelanalüüs.

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

kaitse- ja julgeolekualaseid riigihankeid käsitleva direktiivi 2009/81/EÜ ning kaitseotstarbeliste toodete vedu käsitleva direktiivi 2009/43/EÜ rakendamise kohta (2019/2204(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ¹ („kaitsevaldkonna riigihangete direktiiv“),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiivi 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta² („kaitseotstarbeliste toodete veo direktiiv“),
- võttes arvesse komisjoni 30. novembri 2016. aasta aruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule kaitse- ja julgeolekualaseid riigihankeid käsitleva direktiivi 2009/81/EÜ rakendamise kohta, et järgida kõnealuse direktiivi artikli 73 lõiget 2 (COM(2016)0762),
- võttes arvesse komisjoni 30. novembri aruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiivi 2009/43/EÜ (kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta) hindamine“ (COM(2016)0760),
- võttes arvesse komisjoni 30. novembri 2016. aasta teatist pealkirjaga „Suunised kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas valitsustevaheliste lepingute sõlmimiseks (direktiivi 2009/81/EÜ artikli 13 punkt f)“ (C(2016)7727),
- võttes arvesse komisjoni 20. aprilli 2018. aasta soovitus (EL) 2018/624 kaitsevaldkonna allhankijate ja VKEde piiriülese turulepääsu kohta³,
- võttes arvesse komisjoni teatist kaitse- ja julgeolekualaseid ühishankeid käsitlevate juhiste kohta (kaitse- ja julgeolekuvaldkonna riigihankeid käsitlev direktiiv 2009/81/EÜ (2019/C 157/01)⁴,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse (EPRS) 2020. aasta septembri uuringu pealkirjaga „ELi kaitsepakett: kaitsevaldkonna riigihangete ja kaitseotstarbeliste toodete ühendusesiseste vedude direktiivid“,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1

¹ ELT L 216, 20.8.2009, lk 76.

² ELT L 146, 10.6.2009, lk 1.

³ ELT L 102, 23.4.2018, lk 87.

⁴ ELT C 157, 8.5.2019, lk 1.

- punkti 1 alapunkti e ja 3. lisa,
- võttes arvesse väliskomisjoni arvamust,
 - võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni raportit (A9-0025/2021),
- A. arvestades, et kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi eesmärk on kehtestada õiglased ja läbipaistvad kaitsealased hanke-eeskirjad, tagamaks, et liikmesriikide kaitsevaldkonna ettevõtjad pääsevad teiste liikmesriikide kaitseturgudele;
- B. arvestades, et kaitseotstarbeliste toodete veo direktiivi eesmärk on parandada Euroopa kaitsevarustuse turu toimimist, edendada ELi kaitsevaldkonna tarneahela integreerumist ning suurendada tarnekindlust, lihtsustades eeskirju ja korda, mida kohaldatakse kaitseotstarbeliste toodete ELi-sisese veo suhtes;
- C. arvestades, et mõlema direktiivi eesmärk on suurendada kaitseotstarbeliste toodete siseturgu ja tugevdada Euroopa kaitsevarustuse turu konkurentsivõimet;
- D. arvestades, et kaitsepaketi direktiive on vaja selleks, et arendada edasi ühist Euroopa julgeoleku- ja kaitsekultuuri, mis põhineb liidu ühistel väärtustel ja eesmärkidel ja mille puhul võetakse arvesse liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsepoliitika eripärasid;
- E. arvestades komisjoni 2016. aasta hinnangu järeldust, et kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi eesmärgid saavutati vaid osaliselt, kuna see võimaldas esialgu suurendada konkurentsi, läbipaistvust ja mittediskrimineerimist ELi kaitsevaldkonna hangete turul, kuid nende eesmärkide täielikuks saavutamiseks oli vaja, et liikmesriigid rohkem direktiivi järjepidevalt kasutaksid;
- F. arvestades, et EPRSi uuringus toodi välja kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi ebapiisav mõju kaitsevaldkonna väärtusahelate euroopastamisele;
- G. arvestades, et komisjoni 2016. aasta hindamine näitas, et erinevused kaitseotstarbeliste toodete veo direktiivi ülevõtmises takistasid oluliselt selle tõhusat kohaldamist, mille tagajärjeks oli aeglane või mittetäielik kohaldamine üksikutes liikmesriikides, nõuete ja menetluste üldise ühtlustamise puudumine liikmesriikide vahel ning liikmesriikide poolt avaldatud üldiste veolubade väga erinevad tingimused ja piirangud;
- H. arvestades, et lisaks üldistele turutõketele geograafilise kauguse, keelebarjääri ja piiriülese turu mittetundmise tõttu seisavad kaitsesektori väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd) silmitsi ka täiendavate haldustakistustega, nagu tarnekindluse probleemid, alltöövõttu käsitlevate sätete keerukus ja kõrged sertifitseerimise kulud;
- I. arvestades, et VKEdel on riigihankemenetlustes osalemisel suuri probleeme;
- J. arvestades, et VKEde vähese osalemise peamine põhjus on tarneahelatele piiriülese juurdepääsu puudumine; arvestades, et kaitsevaldkonna tarneahelates keskendutakse olulisel määral riiklikule tasandile, mis tekitab lisaprobleeme VKEdele, kes soovivad siseneda kaitsevaldkonna tarneahelatesse teistes Euroopa riikides; arvestades, et lisaks jätkavad ja piirduvad algseadmete valmistajad rahaliste piirangute tõttu alltöövõtu korras selliste VKEdega, kellega neil juba on töösuhe;

- K. arvestades, et vaja on välja töötada Euroopa kaitsevarustuse turu kaugeleulatav ja terviklik käsitlus, mis ühendab ametlikult kõik olemasolevad osad, nagu Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm, liidu kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistav meede, Euroopa Kaitsefond, alaline struktureeritud koostöö, relvaeksporti käsitlev ühine seisukoht, kahesuguse kasutusega kaupade määrus, 2009. aasta kaitsepaketi kaks direktiivi ja tulevased algatused, nagu varustuskindluse ühised eeskirjad;
- L. arvestades, et ilma poliitikavaldkondade vahelise sidususe ja jõupingutusteta luua seoseid poliitika eri osade vahel tekib oht, et ELi tasandi meetmed toovad lisa olemasolevatele turumoonutustele ning muudele kaitsesektori väga ebatõhusatele protsessidele ja poliitikameetmetele;

Kaitseotstarbeliste toodete siseturu toimimise parandamine kaitsepaketi parema rakendamise ja jõustamise abil

1. kinnitab oma toetust püüdlustele kaitsepaketi direktiivides, mis kehtestati selleks, et edendada ELi kaitsetööstuse tarneahela edasist integreerimist ning suurendada liikmesriikide vahelist vastastikust usaldust ja läbipaistvust, võrdset kohtlemist ja Euroopa kaitsetööstuse üldist konkurentsivõimet;
2. rõhutab, et direktiivide tõhus rakendamine on samm ELi strateegilise autonoomia ja Euroopa kaitsekoostöö liidu eesmärgi suunas; rõhutab, et kõnealused direktiivid võiksid muuta ELi kaitsepoliitika sidusamaks ja edendada Euroopa kaitsetööstuse arengut, tingimusel et liikmesriikidel on Euroopa kaitsealgauste kohta ühine visioon ja ühised strateegilised seisukohad;
3. peab kahetsusväärseks, et ELi kaitseotstarbeliste toodete siseturg on jätkuvalt killustatud, mis põhjustab endiselt asjatut dubleerimist ja mitmekordistab liikmesriikide kaitsekulutuste ebatõhusust;
4. väljendab heameelt mõningate kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi järkjärgulise rakendamise positiivsete suundumuse üle, milleks on nimelt liikmesriikide väljastatud hanketeadete ja riigihankelepingute sõlmimise teadete arvu suurenemine ning andmebaasi Tenders Electronic Daily (TED) kaudu toimivate hankemenetluste osakaalu suurenemine; rõhutab siiski, et väga suur osa hankekuludest tehakse endiselt väljaspool direktiivi kohaldamisala ning et valdav osa lepingutest sõlmitakse endiselt riiklikul tasandil; rõhutab samuti, et menetlused ei ole VKEdele kergesti juurdepääsetavad;
5. rõhutab, et eranditega seotud sätete liigne kasutamine liikmesriikides, eelkõige puudutab see Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 346 sätteid, võib kahjustada direktiivi täielikku ja nõuetekohast rakendamist;
6. tuletab meelde komisjoni tõlgendussuuniseid selle kohta, millistel tingimustel tohib kaitsealaste riigihangete valdkonnas tugineda Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 346, mille eesmärk on vältida selle sätte võimalikku kuritarvitamist, väärkasutamist ja väärtõlgendamist liikmesriikide poolt; kutsub liikmesriike üles komisjoni tõlgendussuuniseid rangelt järgima ning palub komisjonil tagada nende järjepidev rakendamine ja jõustamine;

7. nõuab, et kaitsevarustuse omandamisel kasutataks erandeid ja kompensatsiooninõudeid korrektselt, kuna need piiravad Euroopa kaitsevarustuse turul ausat konkurentsi, ning eelkõige nõuab, et paremini jälgitaks ja jõustataks erandi õiget kasutamist valitsuselt valitsusele toimuva müügi puhul kooskõlas komisjoni 2016. aasta suunistega, milles käsitletakse valitsustevahelist müüki ja riigihangete direktiivi kohaldamist; palub sellega seoses liikmesriikidel esitada erandite kasutamise kohta süstemaatilisemalt ja terviklikumalt järjepidevaid, täpseid ja võrreldavaid andmeid, et parandada kontrolli ja komisjoni asjakohaste suuniste rakendamist; on veendunud, et komisjon peaks võtma endale kohustuse jälgida nende erandite vajalikkust ja proportsionaalsust, millele liikmesriigid kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi kohaldamisalast väljaspool lepingute sõlmimisel tuginevad, ning ei tohiks tugineda peamiselt tööstuse esitatud kaebustele; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon suurendaks jõupingutusi ning võtaks julgeid ja ennetavaid meetmeid erandite kuritarvitamise vältimiseks ja kehtestaks jõulisema jõustamispoliitika, tagades eelkõige rikkumismenetluste tulemuslikkuse;
8. on seisukohal, et endiselt on suur vajadus keskenduda kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi tõhusale rakendamisele ja jõustamisele; on seisukohal, et selleks peaksid liikmesriigid keskenduma võrdse kohtlemise, läbipaistvuse ja konkurentsi tagamisele ning selles valdkonnas riigihangetele juurdepääsu tagamisele ning komisjon peaks keskenduma ühiste aruandlusstandardite rakendamisele ning liikmesriikidele direktiivi sätete kohaldamise kohta täiendavate suuniste ja teabe andmisele;
9. kutsub liikmesriike üles kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi nõuetekohaselt rakendama ja palub suure väljakujunenud kaitsetööstusega liikmesriikidel olla eeskujuks;
10. on seisukohal, et kvaliteedipõhiste ja kiirete hangete tagamiseks võiks parandada kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi rakendamise teatavaid aspekte, nagu direktiivis 2014/24/EÜ⁵ sätestatud avatud hankemenetluse, innovatsioonipartnerluste või muude uute menetluste kasutamine liikmesriikides, ning ergutab liikmesriike seda direktiivi võimaluse korral järjepidevalt kohaldama; on siiski veendunud, et kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi ja kaitsetööstuse toodete veo direktiivi pole praegu vaja muuta, kuna kehtiv õigusraamistik on piisav, kui seda korrektselt rakendada ning nõuetekohaselt kasutada ja jõustada;
11. kutsub seetõttu komisjoni üles jälgima direktiivide rakendamist, parandama nende läbipaistvust ja andma liikmesriikidele suuniseid, et tagada nende järjekindel ja täielik jõustamine ning saavutada seega täielikult nende eesmärgid, kuna vastastikkuse puudumine võib võtta parema rakendamise tasemega liikmesriikidelt stiimuli;
12. märgib, et seoses kaitsetööstuse toodete veo direktiiviga on uute vahendite, sealhulgas üldiste veolubade kasutuselevõtmine suhteliselt väheulatuslik võrreldes üksikute veolubadega, mis kavatseti asendada uute vahenditega;
13. märgib lisaks, et sertifikaatide kasutuselevõtmine oli oodatust aeglasem ja väiksem ning direktiivi tõhusal kohaldamisel esineb endiselt takistusi, eelkõige on VKEd väheteadlikud direktiivi alusel saadaolevatest vahenditest ja siseturul olemasolevatest võimalustest ning süsteemist, mida liikmesriigid kasutavad oma ekspordikontrollis, lisaks sellele, et üldiste veolubade rakendamist ei ole ühtlustatud, mis on direktiivi

⁵ ELT L 094, 28.3.2014, lk 65.

tõhusa kohaldamise peamiseks takistuseks;

14. on seetõttu seisukohal, et kaitseotstarbeliste toodete veo direktiiv on oma põhieesmärgid saavutanud vaid osaliselt, milleks on eelkõige kaitseotstarbeliste toodete ringluse sujumaks muutmine siseturul ning tõhusalt toimiva siseturu olemasolu, suurem tarnekindlus ja parem konkurentsivõime;
15. rõhutab, kui oluline on luua kaitseotstarbeliste toodete ELi siseseks veoks tõeline siseturg, kus riigiasutused on teadlikud sellest, milliseid tooteid kellele üle antakse ning kus ekspordiload ja muud ekspordipiirangud on viidud miinimumini;
16. märgib sellega seoses komisjoni tehtud edusamme seoses soovitustega üldiste veolubade kohaldamisala ja tingimuste kohta;
17. kutsub komisjoni üles parandama direktiivi rakendamist üksikutes liikmesriikides, nõudes riigiasutustelt, et need leiaksid vastused lahendamata küsimustele;
18. nõuab kogu ELis riiklike veokontrollikogukondade vaheliste kontaktide ja vahetuste kiiremat arendamist, et kõrvaldada olemasolevad lahknevused veokontrolli tavades ja liikmesriikidevahelise usalduse puudumine, samuti hinnata üksikute riiklike kontaktpunktide määramist ELi-siseste vedudega seotud küsimuste tarbeks;
19. kutsub liikmesriike üles nõuetekohaselt arvesse võtma komisjoni soovitusi üldiste veolubade kohaldamisala ja tingimuste kohta ning vältima tingimuste lisamist üldiste veolubade alusel teostatavatele vedudele, mis oleksid vastuolus soovitusel loetletud tingimustega või kahjustaksid neid; rõhutab vajadust esitada siseriiklike veolubade määruste tõlked vähemalt inglise keelde; kutsub komisjoni üles liikmesriike Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi ja Euroopa Kaitsefondi projektide jaoks ühtlustatud üldiste ja üksikute veolubade väljatöötamisel täielikult toetama ja abistama;
20. tunneb heameelt direktiivi sätete üle, mille eesmärk on edendada kaitsevaldkonna ühishankeid, ning kutsub liikmesriike üles kasutama kõiki direktiiviga pakutavaid koostöövõimalusi ehtsas solidaarsuse vaimus, eelkõige Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi ja tulevase Euroopa Kaitsefondi raames;
21. kutsub komisjoni üles seadma prioriteediks järelmeetmete võtmise soovitustele üldiste veolubade kohaldamisala ja tingimuste kohta, sealhulgas kaaluma võimalust muuta soovitused siduvateks säteteks, pidades silmas, et lähiaastate üldine eesmärk on järkjärguline ühtlustamine;
22. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema suuremaid jõupingutusi, et tõsta teadlikkust direktiivi vahenditest ja eelistest, seda eelkõige VKEde seas;
23. võtab teadmiseks dokumendi „Strateegiline kompass“, mille eesmärk on teha ühine ohuanalüüs; on veendunud, et kaitsepakett peab olema ekspordikontrolli poliitika üks nurgakivi;
24. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles parandama andmete kvaliteeti, läbipaistvust, järjepidevust ja kättesaadavust ning kaaluma spetsiaalsete statistiliste klassifitseerimiskoodide loomist, et hõlbustada nende kahe direktiivi rakendamise

järelevalvet ja pakkuda sisulist kontrolli;

25. rõhutab hanketeadete avaldamise määrade liikmesriikidevahelisi erinevusi TED-andmebaasis; toonitab kaitsega seotud sertifitseeritud ettevõtjate registri (CERTIDER) veebiandmebaasi juurdepääsetavuse ja kasutatavuse tagamise tähtsust; rõhutab vajadust teha süstemaatiliselt kättesaadavaks andmed ELi-sisese veo kohta, sealhulgas kvantitatiivsed andmed ning lubade kategooriate kaupa jaotamine, et paremini kaitse- ja relvastustegevusega arvestada; märgib, et sellised erinevused põhjustavad usaldusväärsete andmete puudumist ja võivad tekitada häireid siseturul ning et vastastikkuse puudumine võib võtta parema rakendamise tasemega liikmesriikidelt stiimuli;
26. kutsub komisjoni üles uurima ühiste standarditud haldusvormide loomise teostatavust, et vähendada ettevõtjate, eriti VKEde halduskoormust, ning kujundama välja Euroopa lähenemisviisi kaitseotstarbeliste toodete vedudele;
27. kutsub komisjoni üles tegutsema direktiivide jõustamisel jõuliselt, sealhulgas kasutama rohkem oma ELi toimimise lepingu artiklis 258 sätestatud õigust algatada rikkumismenetlus; palub komisjonil algatada rikkumismenetlused selle asemel, et tegutseda üksnes tööstuse esitatud kaebuste põhjal;

Turu killustumise vastu võitlemine ja VKEde osaluse suurendamine

28. märgib, et VKEd võivad hankelepinguid pigem ELi riigihangete direktiivi kui kaitsevaldkonna riigihangete direktiivi alusel; märgib lisaks, et liikmesriikide ametiasutused ei ole ilmselgelt korrapärasel ja struktureeritud viisil kasutanud direktiivi allhankeid käsitlevaid sätteid; leiab, et osad liikmesriigid peavad neid sätteid keeruliseks ja raskesti kasutatavaks, mis seletab osaliselt direktiivi piiratud mõju, ning et seetõttu on vaja julgustada VKEsid selles protsessis osalema ja menetlusi lihtsustada;
29. rõhutab, et sertifitseerimisprotsesse peetakse kulukaks, pikaks ja koormavaks ning seega VKEdele kättesaamatuks ja mitteligitõmbavaks;
30. kutsub liikmesriike üles süstemaatiliselt järgima komisjoni soovitusi allhankijate ja VKEde piiriülese turulepääsu kohta kaitsektoris, näiteks teabe kvaliteedi nõudeid, lepingute osadeks jaotamist või hankemenetlusest tuleneva halduskoormuse vähendamist;
31. on seetõttu seisukohal, et eesmärk suurendada VKEde osalemist on saavutatud vaid osaliselt;
32. on arvamisel, et direktiivi alltöövõtjatevahelist konkurentsi käsitlevatel sätetel ei ole olnud allhankijate ja kaitsevaldkonna VKEde piiriülesele turulepääsule mingit mõju või on see olnud väga piiratud; kutsub liikmesriike üles veenduma, et nende siseriiklikud menetlused võimaldavad VKEde piiriülest osalemist ja hõlbustavad nende juurdepääsu pakkumismenetlustele kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ning nendes osalemist;
33. märgib, et mitmed kaitseturgudel aktiivsed VKEd on seotud kahesuguse kasutusega toodetega, samas kui paljud on jätkuvalt spetsialiseerunud just kaitsega seotud tegevustele ja sõltuvad seetõttu eriti sõjalistest ja kaitsealastest ettevõtjatest;

34. kutsub komisjoni üles jätkama oma tööd ning põhjalikult uurima VKEde vähese osalemise põhjuseid;
35. kutsub komisjoni üles kaaluma asjaomaste VKEde kohta ajakohastatud andmekogu loomist, mis koos tundlike andmete ja intellektuaalomandi kaitse tagamisega kirjeldab nende tööstuslikku ja tehnoloogilist suutlikkust ning millele pääsevad avalikult juurde teiste liikmesriikide peatöövõtjad, et teha kindlaks konkreetsete projektide jaoks vajaliku suutlikkusega VKEd, ning tegema ettepanekuid muude tõhusate vahendite kohta, mis võiksid suurendada VKEde osalemist riigihankemenetluses;
36. kutsub komisjoni üles parandama VKEde juurdepääsu rahastamisele;
37. on seisukohal, et liikmesriikide tegevus võib oluliselt parandada VKEde ja kaitsevaldkonna allhankijate piiriülest turulepääsu, ning kutsub seetõttu liikmesriike üles rakendama komisjoni soovitusi nii ulatuslikult kui võimalik;
38. kutsub liikmesriike üles VKEde piiriülese tegevuse toetamiseks süstemaatiliselt kasutama olemasolevaid ELi tasandi vahendeid, näiteks Euroopa ettevõtlusvõrgustikku;

Euroopa kaitsevarustuse avatud turu rajamine

39. on seisukohal, et direktiivide parem rakendamine on olulise tähtsusega, et saavutada üldeesmärk – parandada kaitseotstarbeliste toodete siseturu toimimist ja aidata kaasa avatud Euroopa kaitsevarustuse turu loomisele;
40. kutsub komisjoni üles töötama selle nimel, et suurendada kaitseotstarbeliste toodete vedu käsitleva õigusraamistiku kasutusele võtmist, parandada üldiste veolubade kättesaadavust kogu ELis ja tegeleda sertifitseerimissüsteemi piiratud kohaldamisega, mis võib hoogustada Euroopa kaitsevarustuse turu arengut ja parandada seeläbi kaitseotstarbeliste toodete siseturu toimimist;
41. kutsub komisjoni üles viima ellu erimeetmeid, mille eesmärk on suurendada liikmesriikide usaldust kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas, et hoogustada omavahelist koostööd ja luua tõeline ühtne turg kaitseotstarbelistele toodetele;
42. on veendunud, et direktiivide tõhus rakendamine suurendaks veelgi viimastel aastatel käivitatud kaitsealगतuste, eelkõige alalise struktureeritud koostöö, kaitseküsimuste igaaastase kooskõlastatud läbivaatamise, Euroopa Kaitsefondi ja võimearendusplaani tulemuslikkust, mis võib kokkuvõttes tõhustada kaitsevõime ühist planeerimist, arendamist, hankeid ja toimimist; kutsub liikmesriike üles tugevdama Euroopa kaitsevarustuse turgu alalise struktureeritud koostöö ja Euroopa Kaitsefondi projektide raames tehtava koostöö kaudu; märgib sellega seoses, et kaitsepaketi rakendamisest seni saadud kogemusi ja parimaid lahendusi tuleks jagada liikmesriikide vahel, et parandada nende ebaühtlast rakendamist;
43. rõhutab, et ELi relvaeksporti käsitleva ühise seisukoha ühtsem tõlgendamine ja järjepidev rakendamine, võttes arvesse ELi relvaeksporti kaheksat kriteeriumi, on vajalik selleks, et piirata ELi kaitsevaldkonna siseturu killustatust ja tugevdada liidu välispoliitika järjepidevust; nõuab meetmete võtmist, et kõrvaldada võimalikud lüngad kaitseotstarbeliste toodete veo direktiivi, ühise seisukoha ja kahesuguse kasutusega

kaupade määruse vahel;

44. kutsub liikmesriike üles näitama poliitilist tahet suurendada ELi-sisest koostööd kaitsealaste hangete ning teadus- ja arendustegevuse valdkonnas ning kasutama ühist kaitsealast teadus- ja arendustegevust ja hankeid, et suurendada oma sõjavägede koostegutsemisvõimet;
45. nõuab uusi pingutusi Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi püsivate tehnoloogiliste ja innovatsioonilünkade ja mahajäämuse kõrvaldamiseks, et vähendada kaitsesektoris Euroopa suurenevat sõltuvust impordist; rõhutab, et usaldusväärse ja tervikliku Euroopa kaitsevarustuse turu ja tõhusa kaitsesektori ülesehitamiseks peab komisjon esitama kogu ELi hõlmava tervikliku varustuskindluse korra strateegia;
46. rõhutab, et kaubandus- ja koostööleping ei hõlma ELi ja Ühendkuningriigi kaitsekoostööd, ning soovib asjakohaselt analüüsida Brexiti mõju ELi kaitsevarustuse turule;
47. on seisukohal, et pärast kõnealuse kahe direktiivi vastuvõtmist on Euroopa kaitsevarustuse turul toimunud palju muutusi; kutsub komisjoni üles nende muutuste valguses analüüsima olemasolevate vahendite tõhusust;
 - o
 - o o
48. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

11.12.2020

VÄLISKOMISJONI ARVAMUS

siseturu- ja tarbijakaitsekomisjonile

kaitse- ja julgeolekualaseid riigihankeid käsitleva direktiivi 2009/81/EÜ ning kaitseotstarbeliste toodete vedu käsitleva direktiivi 2009/43/EÜ rakendamise kohta (2019/2204(INI))

Arvamuse koostaja: Sven Mikser

ETTEPANEKUD

Väliskomisjon palub vastutaval siseturu- ja tarbijakaitsekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. kinnitab oma toetust püüdlustele kaitsepaketi direktiivides, mis koostati 2008. aasta finants- ja majanduskriisi kontekstis, et edendada ELi kaitsevaldkonna tarneahela edasist integreerimist ning suurendada vastastikust usaldust liikmesriikide vahel, läbipaistvust, võrdset kohtlemist ja Euroopa kaitsetööstuse üldist konkurentsivõimet; on seisukohal, et see lahendaks praegused puudujäägid kaitsevaldkonna operatiivsuutlikkuses ning tagaks, et EL saab toetuda piisavale ja strateegilisele suutlikkusele, suurendada koostalitlusvõimet, ratsionaliseerida kaitsekulutusi ja kasutada paremini maksumaksjate raha, vähendades dubleerimist, killustatust ja liigset tööstusvõimsust ning edendades tugeva, innovaatilise ja vastupidava Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi ning hästi toimiva, usaldusväärse, avatud, konkurentsivõimelise, nüüdisaegse, tugeva ja tõhusa Euroopa kaitsevarustuse turu konkurentsivõimet; väljendab kindlat veendumust, et liikmesriigid peavad parandama oma kaitsevõimet ja -suutlikkust, ning on seisukohal, et direktiivide tõhus rakendamine on samm ELi strateegilise autonoomia ja Euroopa kaitsekoostöö liidu eesmärgi suunas, austades samal ajal täielikult liidu liite ja partnereid, aitab tugevdada liidu mitmepoolset tegevust ja on vajalik element Euroopa kaitsetööstuse arengus ning selle julgeolekus ja suutlikkuses end praeguste ja tulevaste ohtude eest kaitsta; rõhutab, et direktiivid võiksid muuta Euroopa kaitsepoliitika sidusamaks, tingimusel et liikmesriikidel on ühine visioon ja ühised strateegilised seisukohad Euroopa kaitsealगतuste kohta;
2. rõhutab komisjoni 2016. aasta hindamisaruannetes ja Euroopa Parlamendi uuringuteenistuse 19. oktoobri 2020. aasta uuringus rõhutatud edusamme, mis näitavad, et mõlemad direktiivid on aidanud avada kaitsevaldkonna siseturgu ja liikuda kaitseotstarbeliste kaupade ja teenuste siseturu väljakujundamise suunas, kuid et on vaja teha palju rohkem edusamme; nõuab ajakohasemate hindamiste korraldamist, sest

usaldusväärsete, täpsete ja täielike andmete puudumine kummagi direktiivi kasutamise kohta takistab otsusetegijaid ja asjaomaseid sidusrühmi nende rakendamist täielikult hindamast ja osalemast sisulises protsessis tõhusa, töökindla ja kaasaegse Euroopa kaitsevarustuse turu loomiseks, samuti takistab see läbipaistvust ja kontrolli; nõuab tungivalt, et liikmesriigid genereeriks kvaliteetseid andmeid mõlema direktiivi rakendamise kohta ja kaaluksid spetsiaalsete statistiliste klassifitseerimiskoodide loomist, et mõõta Euroopa kaitsetööstuse struktuuri arengut ja hinnata kaitsevaldkonna väärtusahelate euroopastamist; kutsub liikmesriike üles mõlemat direktiivi täielikult rakendama ja kohaldama ning kutsub komisjoni üles tagama, et tema tõlgendussuuniseid rakendatakse ja jõustatakse järjepidevalt ja täielikult, et vältida nende ebaühtlast kohaldamist liikmesriikides, sealhulgas kasutades rikkumismenetlusi; väljendab lootust, et komisjoni kaitsetööstuse ja kosmose peadirektoraadi (DG DEFIS) loomine, mille ülesannete hulka kuulub mõlema direktiivi järelevalve ja haldamine, toob kaasa ka tugevamad seosed kahe direktiivi vahel ning lõppkokkuvõttes kaitsetööstuse tõelise integreerimise siseturuga;

3. peab kahetsusväärseks, et Euroopa kaitseturg on endiselt killustatud, mis põhjustab asjatut dubleerimist, tulemusetute projektide kuhjumist ja liikmesriikide kaitsekulutuste tulemusetust; rõhutab, et arvestades eeldatavat COVID-19 pandeemiast tingitud majanduslangust, mis tõenäoliselt avaldab survet kaitse-eelarvele, on vaja kaitsetööstust ELi tasandil tihedamalt integreerida; on veendunud, et direktiivide tulemuslik rakendamine suurendaks ka viimastel aastatel käivitatud kaitsealगतuste, eelkõige kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise, alalise struktureeritud koostöö ja Euroopa Kaitsefondi tulemuslikkust; samas rõhutab ja peab kahetsusväärseks olulisi kärpeid Euroopa Arengufondi, Euroopa rahutagamisrahastu ja sõjaväelise liikuvuse rahastamises;
4. rõhutab muret tarneahelate võimaliku taasriigistamise pärast, mis oleks vastuolus direktiivide eesmärkidega; nõuab uusi pingutusi Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi püsivate tehnoloogiliste ja innovatsioonilünkade ja mahajäämuse kõrvaldamiseks, et vähendada Euroopa suurenevat sõltuvust kaitseimpordist; rõhutab, et usaldusväärse ja tervikliku Euroopa kaitsevarustuse turu ja tõhusa kaitsesektori ülesehitamiseks peab komisjon esitama kogu ELi hõlmava tervikliku varustuskindluse korra strateegia;
5. tunnistab ELi ja Ühendkuningriigi koostöö asjakohasust kaitsetööstuses, samuti üksikute ELi liikmesriikide ja Ühendkuningriigi vahel juba toimuva koostöö olulisust;

Kaitse- ja tundlike julgeolekuhankeid käsitlev direktiiv 2009/81/EÜ

6. rõhutab, et valdav osa lepingutest sõlmitakse endiselt riigi tasandil; peab kahetsusväärseks jätkuvat läbipaistmatust ja mõnede ostutavade märgatavat hägusust; taunib erandite ja kompensatsiooninõuete laialdast kasutamist, mis piirab ausat konkurentsi Euroopa kaitsevarustuse turul; nõuab erandite ja kompensatsiooninõuete kasutamise vähendamist kaitsevaldkonna hangetes, võimaldades seega Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi kui mõlema direktiivi peamise strateegilise eesmärgi kiiremat ja paremat arenemist; nõuab, et liikmesriigid esitaksid süstemaatilisemalt ja põhjalikumalt järjepidevaid, täpseid ja võrreldavaid andmeid erandite kasutamise kohta, et parandada kontrolli ja komisjoni asjakohaste suuniste rakendamist; kutsub komisjoni üles suurendama jõupingutusi ning võtma julgeid ja

ennetavaid meetmeid erandite kuritarvitamise vältimiseks ja direktiivi jõustamiseks, tagades eelkõige rikkumismenetluste tulemuslikkuse;

7. märgib, et liikmesriikide vahel esineb erinevusi hanketeadete avaldamise määrades; juhib tähelepanu sellele, et niisugused erinevused võivad põhjustada siseturu häireid ja et vastastikkuse puudumine võib pärssida liikmesriike, kus rakendamise määr on kõrgem;
8. märgib, et on vaja tagada, et liikmesriigid austaksid rangelt erandite rakendamise tingimusi ja eelkõige piiraksid rangelt ELi toimimise lepingu artikli 346 võimalikku kuritarvitamist, pidades eelkõige silmas rahvusvaheliste tarneaahelate ja rahvusvahelise koostööpõhise kaitse uut reaalsust, et suurendada läbipaistvust ja võrdsust; palub, et liikmesriigid järgiksid rangelt komisjoni tõlgendussuuniseid selle kohta, mis tingimustel saab artiklile 346 tugineda; nõuab erandite alla kuuluda võivate toodete liikide ja omaduste selget määratlemist ning liikmesriikide poolt artikli 346 alusel tehtavate erandite vajalikkuse ja proportsionaalsuse kontrolli ja hoolikat hindamist, eriti kui nende kasutamine võib kahjustada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi konkurentsivõimet;
9. kordab asjatundjate hoiatusi, et kui liikmesriigid jätkavad oma praeguste tavadega, mille kohaselt lõppevad koostööprojektidena keskmiselt vähem kui 20 % kaitsealastest hangetest, hakkab Euroopa kaitsetööstus ja selle tehnoloogilise innovatsiooni võimekus paratamatult nõrgenema;
10. tunneb heameelt direktiivi sätete üle, mille eesmärk on edendada kaitsevaldkonna ühishankeid, ning kutsub liikmesriike üles kasutama kõiki direktiiviga pakutavaid koostöövõimalusi ehtsas solidaarsuse vaimus, eelkõige Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi ja tulevase Euroopa Kaitsefondi raames; soovitab, et suured kaitseprojektid, mida liikmesriigid rakendavad praegu kahepoolselt või rahvusvaheliselt väljaspool ELi kaitsealगतuste raamistikku, tuleks sellesse lisada, et võimaldada projektidest osa võtta soovivate liikmesriikide sisulist osalemist, tagada meetmete sidusus, vältida dubleerimist ja kasutada seega maksumaksjate raha mõistlikumalt ning anda kogu liidule pidevalt lisaväärtust; nõuab suuremat koostööd ühiste kaitsealaste teadus- ja arendustegevuse projektide ja hangete kaudu, et toetada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi arendamist;
11. märgib, et VKEde osalus kaitsevaldkonna hangetes on jätkuvalt madal; julgustab liikmesriike tegelema selle põhjustega, püüdma vähendada VKEde sisenemistõkkeid ja nende osalemise keerukust ning järgima süstemaatiliselt komisjoni 2018. aasta soovitud allhankijate ja VKEde piiriülese turulepääsu kohta, eelkõige seoses pakkumuste tõlkimise, suurtest hankeprogrammide ette teatamise või nende väiksemateks osadeks jagamisega, võttes seejuures arvesse programmide maksumust ja ajakava; kutsub liikmesriike üles tagama VKEde, eelkõige kujunemisjärgus ja murranguliste tehnoloogiatega tegelevate VKEde tehnoloogilise suutlikkuse ajakohastatud ja reklaamitud kaardistamise, et võimaldada teiste liikmesriikide peatöövõtjatel kindlaks teha ühisprojekti käivitamiseks vajaliku pädevusega VKEd ning võimaldada ja edendada ausat ja avatud konkurentsi ning suuremat koostööd VKEdega, toetades samal ajal suuremat läbipaistvust;

Direktiiv 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo kohta

12. kutsub liikmesriike üles ilmutama täielikku poliitilist valmidust direktiivi 2009/43/EÜ sätete tõhusa ja ühtlustatud rakendamise tagamiseks ning ELi-siseste kaitsealaste hangete ning teadus- ja arendustegevuse alase koostöö suurendamiseks; kutsub liikmesriike üles kasutama ühist kaitsealast teadus- ja arendustegevust ja hankeid, et suurendada oma sõjavägede koostegutsemisvõimet; kutsub komisjoni üles liikmesriike direktiivi rakendamisel abistama ja jätkama selles küsimuses dialoogi riiklike ametiasutustega;
13. kutsub komisjoni üles edendama VKEde kaasamist piiriülestesse projektidesse ning suurendama teadlikkust direktiivi vahenditest ja eelistest, eelkõige seoses VKEdega;
14. rõhutab, et ELi relvaeksporti käsitlevat ühist seisukohta on vaja ühtsemalt tõlgendada ja järjepidevalt rakendada, et piirata ELi kaitsevaldkonna siseturu killustatust ja toetada ELi välispoliitika järjepidevust; rõhutab, et nõukogu märkis oma 16. septembri 2019. aasta järeldustes, et Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi tugevdamisega peaks kaasnema tihedam koostöö ja ühtlustamine sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordikontrolli valdkonnas; nõuab meetmete võtmist, et kõrvaldada kõik info- ja kommunikatsioonitehnoloogia direktiivi, ühise seisukoha ja kahesuguse kasutusega kaupade määruse vahel leiduvad lüngad, ebajärjepidevused ja vastuolud; rõhutab, kui oluline on võtta täielikult arvesse direktiivi 2009/43/EÜ artikli 4 lõiget 8; rõhutab, et ühise seisukoha ühetaolise tõlgendamise ja rakendamise korral ei oleks toodete ja komponentide reeksportimisele eelnev luba enam vajalik;
15. soovib asjakohaselt analüüsida mõlema direktiivi mõju ELi ja Ühendkuningriigi kaitsekoostööle Brexiti-järgses stsenaariumis; nõuab ELi ja Ühendkuningriigi vahelise kaitsetööstuse koostöö erisätete koostamist vastavalt poolte vahel saavutada võidavate üldiste kokkulepete eripäradele;
16. taunib üldiste veolubade piiratud kasutamist; kutsub liikmesriike üles suurendama läbipaistvust ning rakendama selleks põhjalikumalt komisjoni soovitusi üldiste veolubadega hõlmatud toodete kohaldamisala ja tingimuste ühtlustamise kohta; kutsub komisjoni üles oma soovitude rakendamist hindama ja koostama selle kohta aruande; rõhutab, et liikmesriikidel tuleb tagada veolubasid käsitlevate riiklike õigusnormide tõlked; kutsub komisjoni üles liikmesriike Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi ja Euroopa Arengufondi projektide jaoks ühtlustatud üldiste ja individuaalsete veolubade väljatöötamisel täielikult toetama ja abistama;
17. rõhutab, kui oluline on tagada juurdepääs veebiandmebaasile CERTIDER ja selle kasutatavus, teha üksikasjalikud andmed ELi-sisese relvade üleandmise kohta süstemaatiliselt kättesaadavaks ning kaaluda praeguse statistilise raamistiku uuendamise vajadust, et kaitse- ja relvastustegevust paremini arvesse võtta, mis võimaldaks tagada sisulise kontrolli ja direktiivi 2009/43/EÜ rakendamist nõuetekohaselt hinnata; kutsub liikmesriike üles esitama üldiste ja individuaalsete veolubade kasutamise kohta Euroopa Komisjonile igal aastal aruande; kutsub komisjoni üles üldiste veolubade CERTIDERi jaotist pidevalt ajakohastama; kutsub sel eesmärgil liikmesriike üles teavitama komisjoni süstemaatiliselt kõigist üldistes veolubades tehtud muudatustest.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	10.12.2020						
Lõpphääletuse tulemus	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">51</td> </tr> <tr> <td>–:</td> <td style="text-align: right;">10</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">7</td> </tr> </table>	+:	51	–:	10	0:	7
+:	51						
–:	10						
0:	7						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	<p>Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Lars Patrick Berg, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Susanna Ceccardi, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Karol Karski, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Jaak Madison, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Jérôme Rivière, María Soraya Rodríguez Ramos, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Idoia Villanueva Ruiz, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko</p>						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Andor Deli, Markéta Gregorová, Bart Groothuis						

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

51	+
PPE	Traian Băsescu, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Alexander Alexandrov Yordanov, Željana Zovko, Andor Deli
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Claudiu Manda, Sven Mikser, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev
RENEW	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Urmas Paet, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans, Bart Groothuis
VERTS	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Jordi Solé, Tineke Strik, Thomas Waitz, Salima Yenbou, Markéta Gregorová
NI	Fabio Massimo Castaldo, Márton Gyöngyösi

10	-
S&D	Dietmar Köster
ID	Lars Patrick Berg, Jaak Madison, Thierry Mariani, Jérôme Rivière, Harald Vilimsky
ECR	Charlie Weimers
GUE	Manu Pineda, Idoia Villanueva Ruiz
NI	Kostas Papadakis

7	0
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
ECR	Anna Fotyga, Karol Karski, Jacek Saryusz-Wolski, Hermann Tertsch, Witold Jan Waszczykowski

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	22.2.2021
Lõpphääletuse tulemus	+: 32 -: 3 0: 10
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Andrus Ansip, Alessandra Basso, Brando Benifei, Adam Bielan, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoș, Markus Buchheit, Anna Cavazzini, Dita Charanzová, Deirdre Clune, David Cormand, Carlo Fidanza, Evelyne Gebhardt, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Maria Grapini, Svenja Hahn, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Marcel Kolaja, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Jean-Lin Lacapelle, Morten Løkkegaard, Adriana Maldonado López, Antonius Manders, Beata Mazurek, Leszek Miller, Dan-Ștefan Motreanu, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Tom Vandenkendelaere, Kim Van Sparrentak, Marco Zullo
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Marco Campomenosi, Maria da Graça Carvalho, Krzysztof Hetman, Sven Mikser, Tsvetelina Penkova, Barbara Thaler, Edina Tóth

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

32	+
ECR	Adam Bielan, Carlo Fidanza, Eugen Jurzyca, Beata Mazurek
NI	Miroslav Radačovský, Marco Zullo
PPE	Maria da Graça Carvalho, Deirdre Clune, Krzysztof Hetman, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Dan-Ștefan Motreanu, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Barbara Thaler, Edina Tóth, Tom Vandenkendelaere
Renew	Andrus Ansip, Vlad-Marius Botoș, Dita Charanzová, Sandro Gozi, Svenja Hahn, Morten Løkkegaard
S&D	Brando Benifei, Biljana Borzan, Maria Grapini, Adriana Maldonado López, Sven Mikser, Leszek Miller, Tsvetelina Penkova, Christel Schaldemose

3	-
S&D	Evelyne Gebhardt
The Left	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier

10	0
ID	Alessandra Basso, Markus Buchheit, Marco Campomenosi, Virginie Joron, Jean-Lin Lacapelle
Verts/ALE	Anna Cavazzini, David Cormand, Alexandra Geese, Marcel Kolaja, Kim Van Sparrentak

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu